

Liz Džensen

DEVETI ŽIVOT LUJA DRAKSA

Prevela
Milica Cvetković

■ Laguna ■

Naslov originala

Liz Jensen

THE NINTH LIFE OF LOUIS DRAX

Copyright © 2004 by Liz Jensen

Translation copyright © 2015 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Karstenu s ljubavlju koja prevazilazi reči

„Kad vidimo mozak, shvatamo kako smo, na jednom nivou, tek puka plot; a na drugom, tek puka fantazija.“

Pol Broks, *U Zemlji tišine*

Upozorenje

Nisam kao većina dece. Ja sam Luj Draks. Meni se događa sve ono što ne bi trebalo da se dogodi, kao što je da odem na izlet i tamo se udavim.

Pitaj slobodno mamu kako je biti majka dečaka sklonog nezgodama, i ona će ti reći. Nije zabavno. Ne možeš da spavaš jer se misliš kako će se sve to završiti. Opasnost vidiš svugde pa misliš: *Moram ga zaštititi, moram ga zaštititi.* Međutim, nekad i ne možeš.

Zbog prve nezgode mama me je mrzela pre nego što me je zavolela. A prva nezgoda je to što sam se rodio. Rodio sam se kao imperator Julije Cezar. Zariju nož ženi u trbuh da ga otvore, a onda te izvuku dok urlaš obliven krvlju. Znaš, smatrali su da neću uspeti normalnim putem. (Koji je i sam ogavan.) Uz to su mislili da će i ona umreti, baš kao mama Julija Cezara, pa bi morali da nam tela stave u sanduke, veliki za nju, a za mene dečje veličine. A možda

bi nas stavili u isti, u kovčeg *za dvoje* i bla-bla-truć. Kladim se da i njih prave. Kladim se da ih možete naručiti s interneta za mame i dečake koji su posebno povezani. Rađanje je ogavno; čak i ako poživliš sto godina, ti i tvoja mama nikad ne prevaziđete tako nešto, a to je tek početak. Doduše, ja to nisam znao, a nije ni ona.

Druga nezgoda se dogodila dok sam bio beba. Imao sam oko osam nedelja i spavao u kolevci, kad sam iznenada dobio simptome iznenadne smrti novorođenčeta. *Moram ga zaštititi, moram ga zaštititi*, prolazilo joj je kroz glavu. *Ne paniči. Samo zovi hitnu pomoć*. A oni su joj rekli kako da me odguši dok ne stignu, pa su mi dali kiseonik, od čega su mi ostale modrice svud po grudima. Verovatno mama i dalje čuva slike. Ako poželiš, pokazaće ti ih, kao i rendgenske snimke mojih slatkih bebećih rebaraca, skroz izlomljenih i zgnječenih. Zatim, kad mi je bilo četiri, dobio sam napad, pa sam vrištao tako jako da sam stvarno pre-stao da dišem na devet i po minuta. Govorim ti istinu. To nije mogao čak ni Veliki Hudini, a on je bio umetnik nestajanja. Bio je Amerikanac. A onda, kad sam imao šest godina, pao sam na šine metroa u Lionu. Doživeo sam osamdeset pet posto kobnog strujnog udara. Teško da se to ikome dešava, ali eto, meni jeste. Preživeo sam, mada je to pravo čudo. Zatim sam se trovao hranom jer sam se prežderao otrovane hrane. Salmonela, tetanus, botulizam i meningitis samo su deo bolesti što sam imao, a osim njih i neke koje ne mogu da izgovorim, ali se nalaze u trećem tomu *encyclopédie médicale*, možeš čitati o njima, ogavne su.

„Za nju je bila noćna mora što ima dete kao što sam ja“, kažem Gistavu. On je stručnjak za noćne more jer mu je čitav život košmar. „Svakodnevno je razmišljala o najrazličitijim opasnostima i kako da me zaštiti od njih.“

„Ovde ti je bolje“, kaže Gistav. „Bio sam usamljen dok se nisi pojavio, gospodičiću. Ostani koliko hoćeš. Pravi mi društvo.“

Navikavam se na njega, iako ga se i dalje plašim. Cela glava mu je umotana u krvave zavoje. Da ga i sam vidiš, smatrao bi ga jezivim; možda bi i umro od straha. Ipak, njemu sve možeš da kažeš, baš kao što ja radim. Lakše je kad nekom ne vidiš lice.

Sve u svemu, meni nije moglo da se veruje. Izgubiš li me na minut iz vida, upadnem u nevolju. Svi su govorili kako to što imam visok koeficijent inteligencije samo još otežava sve, nikako ne olakšava.

„Kažu da mačke imaju devet života“, rekla je mama, „zato što im se duša pripije uz telo i neće da ode. Da si ti, Luje, mačka, dosad bi već iskoristio osam života. Jedan za svaku godinu. Ovako više ne možemo.“

A tata i Debeli Perez su se složili.

„Ko je Debeli Perez?“, pita Gistav.

Debeli Perez je debeli čitač misli koji uopšte nije dobar u čitanju misli. Mama i tata su mu plaćali da me sluša i da prodre u srž tajne. *Neobična tajna Luja Draksa, čudesnog dečaka sklonog nezgodama*. Tako je to tata zvao kad bi sve pretočio u priču. No to nije bila zabavna priča. Bila je smrtno ozbiljna i mamu je dovela do čistog očaja.

Hej, Gistave. Slušaj šta su svi govorili. Svi su govorili da ću jednog dana doživeti veliku nesreću, nesreću koja

će okončati sve ostale. Jednog dana možeš podići pogled i ugledati klinca koji pada s neba.

To ću biti ja.

Deca ne bi trebalo da izazivaju mamama suze, zato sam išao sredom kod Debelog Pereza u Grat-Sjel. Živeo je u stanu blizu Trga braće Limijer. Možda ne znaš ko su braća Limijer. Braća Limijer su dva brata koja su izmislila bioskop, a postoji i muzej o njima, fontana na trgu i pijaca na koju je mama išla da kupuje salatu, paradajz i sir. Mrzeo sam paradajz tako da sam bio alergičan na njega. A išla je i kod *charcutiera* da kupi *saucisson sec** koju smo ja i tata u potaji zvali magareći đoka. Dok je ona kupovala, Debeli Perez i ja smo razgovarali o krvi i tome sličnom.

„Luje, možeš da pričaš o svemu što ti je na umu. Ja sam tu da te slušam.“

Vrlo često sam pričao o vampirskim slepim miševima jer znam mnogo o knjigama *La Planète bleue* i *Les animaux: leur vie extraordinaire*,** kao i o mrtvim ljudima, na primer, o Žaku Kustou, Adolfu Hitleru, Jovanki Orleani, braći Rajt i o raznim bolestima i otrovima. Svetski rekord sisanja krvi za vampirske slepe miševе je pet litara, isisanih iz kravljeg vrata ili buta pošto je paralizuju pljuvačkom koja se na latinskom zove *saliva*. Mogao sam da kažem Debelom Perezu sve što sam hteo zato što je to

* Franc.: prodavac mesnih preradevina; salama. (Prim. prev.)

** Franc.: Plava planeta; Životinje: njihov neobičan život. (Prim. prev.)

bilo između nas dvojice i nije izlazilo iz one sobe. Što je priča bila ogavnija, on se sve više uzbuđivao. Škripala bi mu kožna stolica.

Oduvek sam mislio da bi, prestane li da se uzbuđuje zbog mojih krvavih priča, mogao prosto da ostavi magnetofon u sobi na koji će nasnimiti svoj glas koji na svakih nekoliko minuta kaže: „Pričaj mi još“. Onda bi mogao da ode da gleda kanal sa crtanim filmovima i troši novac na slatkiše.

„Koliko evra košta svaki put?“

„To pitanje postavi mami“, kaže mi. „Ili tati.“

„Pitam tebe. Koliko svaki put?“

„Zašto ti je to važno?“

„Zato što bih možda mogao da radim to što ti radiš.

Da zaradim nešto love.“

On se nasmeši onim jezivim debelim osmehom.

„Bi li voleo da pomažeš ljudima, šta misliš?“

To me zasmeje.

„*Da pomažem* ljudima? Voleo bih da sedim u fotelji i govorim 'pričaj mi još' i dobijam brdo evra svaki put, to bih voleo, izgleda mi kao lagodan život.“

„Misliš li da bi, kad porasteš, voleo da vodiš lagodan život?“

„Glupo pitanje.“

„Zašto je glupo, Luje?“

„Zato što neću odrasti, zar ne?“

„Zbog čega to misliš?“

Misli li on da sam potpuni kreten? Misli li da sam pao s planete Pluton ili odnekud gde ljudi nemaju mozak?

„Drugo glupo pitanje.“

„Žao mi je što misliš da je to glupo pitanje, Luje. I dalje me zanima tvoj odgovor“, kaže s onim debelim licem. „Dakle. Zbog čega misliš da nećeš odrasti, Luje?“

Ništa ne govori, ništa ne govori, ništa ne govori.

Debeli Perez mi je bio najveći neprijatelj, ali ga se nikad nisam plašio kao Gistava. Da sretnete Gistava, i vi biste ga se plašili. Zato što pod onim zavojima nema lice i ponekad kašlje tako jako da se ispovraća, a ponekad pomislim da ga izmišljam samo da bih imao s kim da razgovaram. Ako je tako, ne znam kako to da prekinem jer kako da se rešiš nekog ko ti živi u glavi?

Ne možeš, eto ti. Ne možeš zato što tamo živi.

Postoje zakoni pa ideš u zatvor ako ih prekršiš, ali postoje i tajna pravila, tako tajna da o njima niko ne priča. Evo tajnog pravila za držanje kućnih ljubimaca. Ako imaš neko stvorenjce, recimo hrčka koji se zove Muhamed, a on živi duže nego što je životni vek sitnog glodara, što je dve godine, dozvoljeno ti je da ga ubiješ zato što si mu vlasnik. Ovo tajno pravilo za držanje kućnih ljubimaca ima naziv, zove se *Pravo na odstranjivanje*. Dozvoljeno ti je da to izvedeš gušenjem ili otrovom ako, recimo, imaš otrov protiv korova. A možeš i da na njega baciš nešto teško, kao što je treći tom *encyclopédie médicale* ili roman *Hari Potter i Red feniksa*. Samo da ne napraviš nered.

Posete Debelom Perezu bile su tatina zamisao, ali mamina glavobolja jer me je ona vodila tamo. Tata je bio zauzet radom u oblacima, rečima kao što su *kabin-ska posada, petnaest minuta do sletanja, vrata na ručno,*

proučavanjem mape pritiska i odlascima na kurs međuljudskih odnosa zato što...

Zapravo, ne znam zašto. Ne znam šta je kurs međuljudskih odnosa.

Stan Debelog Pereza bio je u Malzerbovoj ulici u Gratsjelu. Prvo zazvoniš, pa ti on zazuji da uđeš, a u liftu osećaš bazd bujabesa, a ponekad boranije, i moraš da se voziš starim škripavim liftom četiri sprata i da piškiš svaki put kad uđeš. Debeli Perez je kazao kako to ima veze s osećanjem zatvaranja u klopku.

„Patiš od blage klaustrofobije“, kaže. „Nije nenormalno, događa se mnogoj deci i nekim odraslima, ta potreba da isprazniš bešiku u zatvorenom prostoru. Trudi se da se uzdržiš.“

Međutim, svake srede sam morao da trčim da piškim čim se nađemo u jezivom stanu Debelog Pereza. Bešika je kao balon. To je *mišićna kesa*, ali može pući ako se predugo uzdržavaš, veruj mi. Pre nego što bih pustio vodu, katkad sam izlazio i naslanjao uho na vrata dnevne sobe da čujem šta pričaju o meni. Ponekad bi se svađali, kao da su u braku. No nikad nisam razabirao reči, čak i kad sam koristio čašu u kojoj on drži četkicu za zube i koja je uvek imala gadan zeleni talog na dnu.

Kad nekom plaćaš, taj ne treba da se svađa s tobom.

Kad bih izašao, ona bi rekla: „Videćemo se kasnije, Luje dušo. Idem u nabavke.“ Tad bi otišla i ostavila mene i Debelog Pereza da obavimo naš razgovor koji košta gomilu evra iz bankomata, a koji potiče otud što je tata u kokpitu. Nekad mu stjuardesa donese kafu dok leti. Ponekad čaj, ali nikad pivo ni konjak.

„Kako ti ide u životu, Luje?“, kreće Debeli Perez.

„Tatu bi mogli da otpuste iz *Er Fransa* ako pije pivo ili konjak.“

Debeli Perez je star, verovatno ima četrdeset godina, ima veliko debelo lice, kao u bebe. Ako ga ubodeš iglom, pući će i žuta guka pljuće će se raspršiti.

„Da, mislim da je tako. Uostalom, zbog bilo kog alkoholnog pića. Za pilote imaju stroga pravila“, kaže Debeli Perez. „A sad, Luje, moje pitanje.“

Pitanje broj jedan je uvek pitanje o tome *kako mi ide u životu*. Nekad, međutim, ne pita to, samo čeka da ja počnem, ali to mu nikad ne pali zbog tajnog pravila pod nazivom *Ništa ne govori*, pa samo sedimo dok on više ne može da izdrži. Mnogo sam strpljiviji od Debelog Pereza jer prođe najviše pet minuta pre nego što mu fotelja zaškripi, a on i ne zna tajno pravilo zato što sam ga ja izmislio. Kad mi postavi pitanje broj jedan, ako već ne primenjujem pravilo *Ništa ne govori*, mogao bih da mu kažem: „Sve je savršeno, hvala, gospodine Pereze. Kako vaša dijeta?“ Ili bih mogao da izmislim priču o školi, o tučama i tako tome. Ponekad je to nešto što se stvarno desilo nekom drugom, ali mu pričam kao da se desilo meni. Prava je magarčina jer uvek poveruje ili, ako i ne poveruje, pretvara se. Kad se pretvara, još je veća magarčina. Dvostruka. Pazi sad.

„Danas su me napali ultranasilno“, krenem.

Škriiip. „Pričaj mi još.“

„Na tehničkom. Pravio sam maketu spiralnog stepeništa od balse. Onda se pojave siledžije, njih osmorica, i rugaju mi se: 'Lujka, Lujka, Lujka'. Svi su nosili čekiće, ali jedan, najveći siledžija imao je i testericu. Uhvatio me je

za vrat i ugurao mi glavu u stegu. Onda su svi digli čekiće i zabijali mi eksere u lobanju.“

„Joj“, kaže Debeli Perez. *Škriiip.*

Kakav jezivac. Kakav tupan. Mi čak i nemamo tehničko, to je iz vremena kad mi je tata išao u školu. Mi imamo informatiku, što je mnogo korisnije jer možeš naučiti kako da postaneš haker.

„Bolelo je strašno. Taman je hteo da mi odseče glavu, kad je naišao nastavnik. Gospodin Zidan. On je i fudbalski šampion. Međutim, loše je bilo što je mene kaznio. Govorim vam istinu.“

„Zašto je tebe kaznio, a ne siledžije?“, pita Debeli Perez. „Samo me zanima.“

„Zato što siledžije uvek pobeđuju i zato što sam sve isprskao krvlju. Fudbalski šampioni ne vole da čiste za drugima, a osvojili su bezbroj trofeja i Svetsko prvenstvo. Kad sam izvukao glavu iz stega, ostavio sam krvav trag po čitavom hodniku i u ve-ceu. Trag zelene krvi. To ga je iznerviralo.“

„Otkud zelene?“

„Otud što imam leukemiju, pa mi krv od hemoterapije pozeleni. Zar to niste znali? Mislio sam da ste obučeni.“

„Zelena krv. Leukemija. Zanimljivo! Pričaj mi još“, kaže. *Škriiip.*

Trebalo bi da se zove gospodin Pričaj Mi Još umesto Debeli Perez. Ili gospodin Glupi Jezivac Magarčina Dupeglava.

U svakom slučaju, mogu da pričam šta god hoću jer su dozvoljena sva osećanja. Deca bi trebalo da osećaju

slobodu da izraze osećanja čak i kad su negativna. Svet je bezbedno mesto, bla-bla-truć.

Ha-ha, samo se šalim.

Sad se drži, Debeli Pereze. Moj je red da postavljam pitanja.

Prvo pitanje: Posećuje li te moja mama nasamo, kad sam ja u školi?

Drugo pitanje: Kad ti priča nešto o sebi i tati, škripi li ti i tad fotelja?

Treće pitanje: Da li se posle toga vas dvoje seksirate?

A da je on bio tamo kad sam postavljao ta pitanja, fotelja bi mu samo škripala. A da je Gistav bio tamo, rekao bi: „Polako, gospodičiću. Ne troši energiju. Pazi na loptu.“

„Ovog vikenda ćemo raditi nešto divno“, kaže ona. „Počastićemo se za naš rođendan.“

Rođendan nam je gotovo istog dana, znaš, a skoro smo istog dana i umrli, kad sam se rodio. Rođendan mi je sedmog aprila, samo dva dana posle njenog, pa smo ona i ja na neki način blizanci, potrebni smo jedno drugom, umrli bismo jedno bez drugoga. Stoga rođendane slavimo istovremeno, onog dana između. Ja imam devet, a ona četrdeset godina, što zovu velikih četiri nula. Tata sleće iz Pariza, gde sad, izgleda, živi, sa zlom majkom po imenu Lisil, pa ja dobijem mnogo poklona, među kojima i novog hrčka. Zove se Muhamed, baš kao i prethodni, a živeće u istom kavezu i kakiti u istu teglicu od džema kao

i prošli Muhamed. Uvek ih nazovem Muhamed jer je to odgovarajuće ime za hrčka, tata kaže da je to dinastija.

Muhamed Treći je stigao s knjigom pod naslovom *Kako gajiti sitne glodare*.

„Nadajmo se da će ovaj trajati nešto duže“, kaže tata. „Možeš ga povesti u Pariz kad dođeš kod mene i mamice.“

Međutim, mama ga čudno pogleda jer Pariz nije dobro mesto.

Hrčak je bledunjav, krzno mu je svetlije nego onom prošlom, a oči nisu crne, već tamnocrvene, kao da su nabrekle od krvi. Možda zato što se plaši. Svi Muhamedi se plaše dok ne provedu nedelju dana u kavezu i ne nauče tajna pravila držanja kućnih ljubimaca. Tata im kavez zove Alkatraz, kao onaj film o zatvoru iz kog su pobjegli... bla-bla-truč.

Mami sam kao rođendanski poklon dao neki miris po imenu Aura, koji je baš bazdeo, gore od mačje pišačke i crknutog pacova. Tata ga je kupio na aerodromu u moje ime. Tamo dobija popust. Tako je to bio moj poklon, ali ga nisam sam birao, nisam ga platio niti sam dobio popust za njega, samo sam se setio.

„Lepo je što si se setio“, rekla je mama kad ga je prsnula iza ušiju, pa me zagrlila i grlila me i ljubila i ljubila, a ja sam jedva disao i mnogo kašljao od njega.

Važno je setiti se.

Za godinu dana i ja ću napuniti velikih jedan nula.

Nisam joj rekao da se zapravo nisam ni setio. Zaboravio sam da je i njoj rođendan jer sam bio tako uzbuđen zbog svog i zbog toga što sam dobio Muhameda Trećeg. Tata me je podsetio telefonom i kazao mi da joj napišem čestitku, ali pravio sam maketu raketne lansirne rampe od

lego kocaka, pa i svemirsku kapsulu, i zaboravio sam na čestitku i onda sam se na kraju samo potpisao na tatinu kad je došao novim kolima koja su folkswagen pasat. Pisao sam crnom voštanom bojicom, koju koristim za vampirske slepe miševе i sve o smrti i kukaste krstove.

Mama mi je lomna kao staklo zato što je imala vrlo težak život, kaže tata. Otuda dobija glavobolju i plače, a ponekad i vrišti na mene, pa se onda izvinjava i još plače, te me grli i grli i ljubi i ljubi. Tata, međutim, nije loman. On je jedan od najjačih ljudi na svetu. Da si ga sreo, možda bi te udario u lice i izazvao gadnu glavobolju koja se zove potres mozga. Ume da udari, mogao je da bude bokser, ali nikad se ne bi prljavo tukao, kao onaj čovek koji je ubio Velikog Hudinija jer ga je udario u stomak pre nego što je ovaj stegao mišiće. Tata radi na mišićima u teretani; Pektoralni i Abdominalni su samo dve vrste mišića, ali on ima i druge, više od većine tata. Kad bi trenirao, postao bi Ubistvena Mašina. A on prosto nema vremena da trenira. Prezauzet je pilotiranjem. Kaže da je to kancelarijski posao. Kokpit je precenjena kancelarija. To ti je život pun odricanja, nimalo očaravajući kao što ti misliš, *mon petit loup*.*

Osim toga, moraš da paziš kako piješ pivo i konjak, moraš to da radiš tajno jer niko ne sme da zna, naročito ako piješ sve više posle posete pariskom Diznilendu, kad si postao čudan i ljut na ženu i sina koji su *nevine žrtve tvoje frustracije i ne bi ih trebalo kriviti za nešto što nisu skrivili zato što niko nije kriv, nego ti sam i treba s tim da se suočiš*.

* Franc.: vučiću moj. (Prim. prev.)

„Idemo svi na vikend“, kaže mama. „Idemo iz Liona, u prirodu. Napravićemo lep prolećni izlet u Overnj, ti, ja i tata, opet kao porodica.“

Sva nasmejana s karminom koji je roza boje.

Tata je ranije leteo na međunarodnim letovima, ali sad leti samo u domaćem saobraćaju. Bolje je leteti u domaćem saobraćaju zato što tako ne ugrožavaš porodični život, što je najdragocenije na svetu. Na rođendanskoj čestitki koju sam dobio pisalo je: Našem dragom sinu. A na onoj koju smo joj dali ja i on: Divnoj majci. Kad je to pročitala, nekako je iskrivila usta u stranu i stisla ih, pa pogledala tatu čudnog lica i rekla: „Pretpostavljam da je ovo odabrala Lisil?“ Pa ju je spustila uz čestitku koju joj je poslala njena mama, koja je i meni poslala čestitku, ali nikad je nisam upoznao jer je Gvadalupe daleko, tamo gde rastu mangoi i egzotično voće i bla-bla...

„Tamo raste divlje cveće, može se naći u planini blizu Ponterola“, kaže mama. „Zove se zlatna kiša i cveta u aprilu. Možemo da je beremo.“

„Zašto?“

„Da je stavimo u vazu. I da je damo ljudima“, kaže. „Prijateljima.“ I opet se smeši.

Mamini prijatelji se menjaju. Stalno se menjaju jer naprasno dođe do Velikog Neslaganja, a Veliko Neslaganje je uvek zbog mene, pa ona mora da ih otpusti jer je na mojoj strani, brani me od zlobnih ljudi koji postavljaju gadna pitanja i kažu da sam lutka. Zato služe mame, ali to ih Izoluje. Tata ima kolege. To su ostali piloti *Er Fransa* i prelepe stjuarde-se drugih vazduhoplovnih linija koje su im suparničke. A možda i ljudi iz teretane. Kladim se da svi oni misle kako je

cveće glupo. Kladim se da nikad nisu čuli za zlatnu kišu. Ja nikad nisam čuo za zlatnu kišu. Jesi li ti čuo za zlatnu kišu?

Ma nemoj? Koje je boje?

Vidiš? Niko za nju nije čuo. Izmislila ju je da nas izvuče iz stana. Radi to ponekad zato što se ponekad oseća stisnuto. Majkama su potrebni vazduh, prostor i sloboda. One su kao ptice, držiš li ih u kavezu, polude. Nemaju samo tate potrebu da lete. A i svađali su se preko telefona.

„Za sve si ti kriva!“

„Ja kriva? Jesi li rekao da sam *ja* kriva?“

Pa se ona trudi da sve bude opet u redu. To žene rade. *Bave se Emocionalnim Radom*. Ako se žena ne bavi Emocionalnim Radom, on bi mogao da zauvek zaluta, pa da pije pivo i konjak po barovima i snuje kako da uništi porodicu sa svojom zlom majkom po imenu Lisil, koja mi je poslala rođendansku čestitku s pedeset evra i slikom nje i tate kad je bio mali i njihovog psa Jukija, kog je pregazio traktor. Noge su mu ostale paralizovane pa su morali da ga Ubiju iz Milosrđa. To je donekle slično Pravu na odstranjivanje, mada pravila nisu tako zabavna.

„Nego, da vidimo“, počne mama, „spakovala sam kofer. Prenoćićemo u subotu u hotelu blizu Višija, pa ćemo se u Lion vratiti u nedelju uveče. Tata ima ceo vikend slobodan, te ćemo se malo počastiti. Da vidim: izletnička korpa, termos...“

Sve izletničke stvari izgledaju sasvim novo, možda je i to deo Emocionalnog Rada. Ništa od toga ranije nisam video, ni plastične tanjire i čaše ni noževe i viljuške, zato što nikad dotad nismo išli na izlet. Išao sam na izlete, ali nisam s njima. Sa školom. Na školske izlete. Ako baciš neki otpadak, moraš da se vratiš i podigneš ga. Nastavnici te teraju da pevaš

glupe pesmice, a na povratku neko povraća u autobusu. Kad mama stavi izletničku korpu u prtljažnik, vidim šta je u njoj. Podignem poklopac frižidera i tamo vidim hranu, uvijenu u providnu foliju koja je opasna za decu jer, ako je raširiš preko lica, izgledaš super, kao megazlikovac, ali onda se ugušiš i umreš. Tu su *pâté** i *saucisson sec* koju tajno zovemo magareći đoka, pa kamamber i grožđe i rođendanska torta iz poslastičarnice *Šarl*. Priđe i tata pa i on pogleda.

„Zaista si se potrudila, Natali“, kaže.

To i ja mislim, ali ništa ne kažem.

„Samo jednom puniš četrdeset“, odvrati mama.

Magareći đoka, krišom mi kaže tata, ali ne glasno, samo pomerajući usne.

„Mogu li da povedem Muhameda?“, oglasim se.

„Ne, *chéri*“,** kaže mama. „Žao mi je. Ne dolazi u obzir.“

No tata kaže: „Što da ne, samo da ostane u Alkatrazu“, te tako Muhameda stavimo u kola, u prtljažnik s hranom iako je u redu ostaviti ga i do deset dana jer je on ljubimac kog je lako održavati. I gle, vidi nas, opet smo porodica s mamom, tatom i hrčkom. Mama zalupi prtljažnik pa uđemo u folksvagen pasat koji ima CD plejer za šest diskova i krovni prozor, a tata stavi naočari za sunce s kojima izgleda super, kao gangster, pa veže pojas i uključi motor, vrrrm, okrene se i nasmeši nam se, pa kaže: „Put pod noge“, kao da je sve u redu, kao da se opet vole, kao da neće biti čoveka u zavojima koji nema lice, i kao da se ništa strašno neće dogoditi.

* Franc.: pašteta. (Prim. prev.)

** Franc.: dragi, dušo. (Prim. prev.)

Dečaci vole morska čudovišta. Da imam sina, poveo bih ga da vidi džinovsku lignju od petnaest metara, koja je upravo stigla u Pariz, ukiseljena u formaldehidu. Video sam sliku u *Nuvel observateru*: cevasto telo sa sisaljkama na pipcima što za njom lebde, kao da igraju balet. Podsetila me je na orhideju ili vitku morsku anemonu što širi pipke otkačena sa sidrišta i istražuje dubine, izgubljena i rastrgnuta sumnjom. Latinsko ime lignje je *Architeuthis*. U davna vremena odbacivane su kao mornarske legende, posledice predugog boravka na okeanu, ludilo izazvano slanom vodom. Međutim, sad nas je globalno otopljanje blagosloвило džinovskom lignjom; populacija im se pomamila, pa su dokazi njihovog postojanja svakodnevno izbacivani na nepoznate obale. Oči su joj veličine tanjira.

Da imam sina...

No nemam ga. Imam samo odrasle ćerke. Prefinjene mlade žene s mobilnim telefonima i malo vremena za nakaze prirode. Obe studiraju u Monpeljeu. Vodio bih ih da vide morska čudovišta kad bi pokazale interesovanje. Dečaci su, međutim, drugačiji. Dečak ima sve vreme ovog sveta za džinovsku lignju.

Luj Draks bi voleo da je vidi, ubeđen sam u to. Imao je hrčke za ljubimce, ali je čeznuo za strašnijim stvorenjima: tarantulama, iguanama, zmijama, slepim

miševima – gotskim životinjama s bodljama, krljušti, strašnim krznom, potencijalom uništenja. Omiljeno štivo mu je bila bogato ilustrovana dečja knjiga *Les animaux: leur vie extraordinaire*. Veći deo tog teksta je znao napamet.

Prema rečima njegove majke Natali Draks, imao je živu, neuobičajenu maštu. A njegov psiholog Marsel Perez je u izjavi policiji naveo da mu je „realnost problem“. Luj je bio sanjar, usamljenik. Teško je razlikovao činjenice od izmišljotina. Kao većina visokointeligentne, izražajne dece, u školi je loše prolazio zato što se do besvesti dosađivao. Za svoje godine bio je sitan, imao je duboke, tamne oči koje su vas nekako prožimale. To su svi govorili. *Čudno dete. Izuzetno dete. Neverovatno inteligentno*. Kad čitate između redova, stičete utisak i da bi isti ti ljudi mogli dodati, za sebe, kako je „tipično jedinče“ – što je šifra za razmaženo derle. Međutim, posle onoga što se dogodilo, niko se nije usuđivao da kaže nešto loše o Luju, kakve god rezerve da su ranije gajili prema njemu.

Imam utisak da bismo se devetogodišnji Luj Draks i ja lepo slagali da smo se upoznali. Raspravljali bismo o neobičnim pojavama prirodnog sveta, a možda bih ga naučio nekoliko igara s kartama: poker, *vingt-et-un*,* džin remi. I ja sam bio jedinac; to nam je zajedničko. Pokazivao bih mu svoje frenološke tabele i poetiku funkcionisanja ljudskog mozga. Objasnio bih mu kako različiti delovi mozga upravljaju različitim impulsima. Kako šale i brzalice ne potiču s istog mesta s kog su algebra i čitanje geografske karte. On bi u tome uživao. Da, sasvim sam ubeđen da bi uživao.

* Franc.: dvadeset jedan; ajnc. (Prim. prev.)

To pak nije moglo da se dogodi. Obojica smo zatečeni i sad... Recimo samo da na horizontu ne vidim slavljeničke balone.

Svako prepravlja istoriju. Bar se ja trudim da to učinim. Omiljena verzija Lujeve priče mi je ona po kojoj sam postupio ispravno svaki put i s dovoljno intuicije osetio šta se zaista događa. Međutim, to nije tačno. Tačno je da sam bio slep, a bio sam slep zato što sam namerno zatvarao oči pred svim što je bilo.

Lepo vreme i smrt nikad ne bi trebalo da se mešaju. A na dan Lujeve konačne nesreće, upravo je tako bilo: nesreća se dogodila divnog poslepodneva početkom aprila u planinama Overnja. Svežeg, ali sunčanog. Na divljem, izuzetno neravnom terenu, omiljenom speleolozima, koji dolaze da istražuju i popišu podzemne pećinske sisteme nastale posle zemljotresa i vulkanskih poremećaja od pre više hiljada godina; s dubokim rasedima i pukotinama što se pružaju kilometrima i nabiraju Zemljinu koru kao tkivo ožiljka. Mesto gde su otišli na izlet, u blizini varoši Ponterol, zaklonjeno je uz padinu, ispunjeno mirisom majčine dušice. Pretpostavljam da čak i žandarmi, zauzeti fotografijama i mapama, nisu mogli da ne primete kako je ta okolina zavodljiva. Čak je i tutnjava iz duboke vododerine pre smirujuća nego preteća. Uz huk vode mogli biste se uljuljcati u san. Neki žandarmi možda su čak pomislili da ponovo tamo odu s porodicom neke letnje nedelje u budućnosti – mada ne bi pominjali kako su saznali za to mesto niti bi pričali o nesreći koja se tamo dogodila.

Posle nesreće, dečakova majka je bila suviše potrese-na da bi dala čestitu izjavu, ali čim je policija došla do suštine onoga što se desilo, hitno je pozvala pojačanje da juri nestalog oca. Zatim su gospođi Draks dali sredstvo za umirenje, pa su je kola hitne pomoći odnela zajedno s unakaženim telom njenog sina. Nije htela da mu pusti ruku. Bila mu je i dalje meka, ali izuzetno hladna, kao testo iz frižidera. Pao je do dna jaruge, gde ga je brza reka progutala, pa ga izbacila na stenje nešto niže. Tu su našli njegovo utopljeno telo, natopljeno ledenim kapima. Pokušali su da ga ožive, da mu ispumpaju vodu iz pluća i daju mu veštačko disanje. Međutim, bilo je uzalud. Dečak je bio mrtav.

Često sam se pitao šta je osećala gospođa Draks kad su dečaka izvukli čekrkom i kad mu je videla beznadežno oklembesene mokre udove i belu kožu. Šta li je promicalo njenim jadnim umom? Izgleda da je uporno vrištala, pa zavijala kao ranjena zver, gotovo ne hvatajući vazduh. Nekako su uspeli da je umire. Dok su se kola hitne pomoći udaljavala, spremala se oluja, nabrekli sivi kišni oblaci grupisali su se na obzorju.

U kolima se Natali Draks učutala, skoro sabrala, prema rečima policajke koja je bila s njom. Ubeđen sam da se u tom trenutku, stežući šaku mrtvog sina, morala moliti. U kriznim trenucima svi postanu vernici, obraćaju se Bogu da s njim sklope očajnički dogovor. Molila se da se vreme vrati unazad, da taj dan nikad i nije osvanuo, da su sve njihove odluke drugačije, da su sve prosute reči neizrečene, da se čitava ta epizoda vrati unazad i ukoči. Verujem da je na određenom nivou gospođa Draks morala kriviti

sebe, čak i tad, zbog onoga što se dogodilo Luju. Morala je videti da se to sprema. Upravo je ona, pre svih, znala šta se događa, kuda se Luj uputio, za opasnost u kojoj se našao. Učinila je sve što je mogla da spreči neizbežno – a možda je čak i uspela da to malo odloži. Ipak nije bila u stanju da ga zaustavi.

U bolnici joj je nakratko, pre nego što su je lekovi urolili u veštački dubok san bez snova, do svesti doprlo shvaćanje da mora hitno dati izjavu. Policiji je s više pojedinosti ispričala šta se dogodilo, mrtvim glasom automata. Istim tim mrtvim glasom odgovarala im je na sva pitanja. Bila je jedini preostali svedok događaja. Porodica koja ju je pronašla kako vrišti na putu stigla je deset minuta posle Lujevog smrtonosnog pada u jarugu i nestanka njegovog oca. Oni su pozvali policiju.

Tad je već oluja parala nebo otpuštajući ružne udare groma što su se prolamali planinom. Kiša je ubrzo neumoljivo šibala pa su automobili parkirani uz put čekali da prođe najgore. Gledajući unazad, izgleda da je neobičan obrt sreće što je ekipa hitne pomoći uspela da stigne do Lujevog tela. Dva sata kasnije silovita provala oblaka onemogućila bi svaki takav pokušaj; kad je palo veče, policija je bila primorana da se spusti s planine.

Sutradan ujutro oluja je protutnjala i nebo se opet zaplavelo, isprano od nasilja. Vrativši se da načini još fotografija i proširi potragu, policija je naišla na Draksov napušten auto, sasvim nov folksvagen pasat parkiran pola kilometra dalje od mesta gde su jeli; u prtljažniku je bio živ hrčak u kavezu i mahnito trčao po točku. Skupili su natopljeno ćebe, izletničku korpu i ostatke izletničkog obroka: tanjire,

noževe i viljuške, termos sa kafom, pola boce belog vina, tri neotvorene konzerve koka-kole, nešto raskvašenih salveta i – začudo – tablu kontraceptivnih pilula, dopola popijenih. Ono što im je promaklo, verujem da je priroda hitro uzela. Mravi mora da su marširali u odlučnim kolonama da odnesu sve što kiša nije sprala: sićušna zrna šećera i soli, gnjecave komadiće čipsa. Veverice mora da su otkrile kikiriki, ose ljutito zujale nad poluotopljenim mrvicama torte i grumenčićima glazure. Uprkos podrobnoj pretrazi, koja je obuhvatala i ljude-žabe u nadošloj vodi jaruge, pa proveru nekoliko kilometara reke nizvodno, policija nije uspela da nađe ni traga od dečakovog oca Pjera Draksa. Kao da je prosto nestao s lica zemlje, kao da ga je progutala i svarila vulkanskom korom.

Činjenica je da je samo to troje ljudi umešanih u tragediju znalo šta se tog dana dogodilo u planini. Od njih, jedno nikad neće znati čitavu istinu. Jedno se od nje krilo. A treće je mrtvo. Tako je bilo. Da se nije desilo čudo, tako bi i ostalo.

Mnogo je početaka priče Luja Draksa, ali je dan njegove pogibije u jaruzi tačka gde naša postojanja počinju nevidljivo da se prepliću. Kasnije sam ga shvatio kao dan koji je obeležio početak moje propasti i verovatan kraj karijere. Umalo da kažem „života“; čudno je kako i dalje mešam ta dva pojma, čak i posle svega što sam naučio. Bolnice – medicinska okruženja svake vrste – najneobičnija su mesta na svetu, nabijena čudima, užasom i banalnostima: rađanje, bol, tuga, automati za prodaju, smrt, krv, administrativni memorandum. Ipak je lekaru veoma lako da se usred svega toga oseća kao kod kuće, ponekad više nego